

Rozporządzenie Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu

z dnia 31 sierpnia 1921 roku

**w przedmiocie powoływania i zwalniania oraz praw i obowiązków
maklerów na giełdach towarowych w Polsce.**

Na podstawie art. 20 i 26 ustawy z dnia 20 stycznia 1921 roku o organizacji giełd w Polsce (Dziennik Ustaw z r. 1921 № 13 poz. 71) zarządza się co następuje:

§ 1. Pośrednictwem przy transakcjach na giełdzie mogą zajmować się tylko maklerzy w liczbie określonej przez radę giełdową.

§ 2. Maklerem na giełdzie towarowej może zostać tylko obywatel Państwa Polskiego, który ukończył 35 lat wieku i był samodzielnym kupcem lub też przez czas dłuższy zajmował kierownicze i odpowiedzialne stanowisko w bankowości, handlu lub przemyśle, względnie posiada odpowiednie do zajmowania takiego stanowiska kwalifikacje, oraz posiada:

- 1) zasadnicze wiadomości z dziedziny prawa handlowego oraz wszystkich przepisów prawnych, odnoszących się do obrotu towarowego, obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej,

- 2) znajomość miejscowych zwyczajów rynku oraz gatunku i cen towarów, będących przedmiotem obrotu na danej giełdzie,
- 3) znajomość języka polskiego w słowie i piśmie.

§ 3. Nie mogą zostać maklerami na giełdzie towarowej osoby, które w myśl art. 6 ustawy z 20 stycznia 1921 r. (Dzien. Ustaw № 13 poz. 71) nie mogą być członkami giełdy.

§ 4. Maklerów wybiera rada giełdowa w miarę otwierających się wakansów z pośród osób, posiadających konieczne kwalifikacje. Makler nie może liczyć więcej jak 70 lat wieku. |

§ 5. O opróżnieniu się stanowiska maklera rada giełdowa zawiadamia członków giełdy i zainteresowane sfery drogą ogłoszeń, wywieszonych w sali zebrań giełdowych i obwieszczeń, umieszczonych w Monitorze Polskim oraz przynajmniej w jednym z miejscowych dzienników.

§ 6. Kandydaci, posiadający odpowiednie kwalifikacje, powinni złożyć do rady giełdowej, w terminie określonym w ogłoszeniu, podanie, udawniające ich kwalifikacje. Podanie rozpatruje rada giełdowa, naznaczając termin, w którym kandydaci winni zgłosić się do złożenia egzaminu z wymaganych od nich wiadomości.

§ 7. Komisja egzaminacyjna składa się z 6 osób, a mianowicie: komisarza giełdowego jako przewodniczącego, 3 członków rady giełdowej, starszego maklera lub jego zastępcę, o ile taki jest na giełdzie, oraz sekretarza giełdy. Egzamin kandydata nie może trwać krócej niż pół godziny. Wszyscy członkowie Komisji są uprawnieni do stawiania maklerowi pytań z dziedziny wymaganych od niego wiadomości.

§ 8. O dostateczności wykazanych wiadomości rozstrzyga komisja większością głosów. W razie równości głosów rozstrzyga sprawę komisarz giełdowy natychmiast lub zarządzając powtórny egzamin kandydata w terminie 28 dniowym.

§ 9. Z liczby kandydatów, którzy zdali egzamin, komisja egzaminacyjna układa listę kwalifikowanych kandydatów i przedstawia ją radzie giełdowej, celem dokonania wyboru maklerów z pośród nich.

§ 10. Rada giełdowa przedstawia komisarzowi giełdowemu listę wybranych maklerów oraz ewentualny wykaz osób, które zdały egzamin, lecz dla braku wakansu nie mogą wejść na urząd maklera. Komisarz giełdowy przedstawia tę listę ze swojemi wnioskami Ministrowi Przemysłu i Handlu do zatwierdzenia. Jeżeli wybrani kandydaci nie uzyskają zatwierdzenia, rada giełdowa winna w terminie 4 tygodniowym przeprowadzić nowe wybory. Na wypadek trzykrotnego niezatwierdzenia Minister Przemysłu i Handlu mianuje maklerów. O swej decyzji Minister Przemysłu i Handlu zawiadomi radę giełdową pisemnie.

§ 11. Rada giełdowa wezwie natychmiast zatwierdzonych maklerów do złożenia przysięgi (uroczystego przyrzeczenia) na ręce komisarza giełdowego w obecności prezesa rady giełdowej lub jego zastępcy, delegowanych członków rady giełdowej i starszego maklera — oraz do podpisania zobowiązania, zapewniającego, że poza urzędem maklera nie będą się oni zajmowali żadnemi sprawami związanemi nawet pośrednio z handlem lub przemysłem ani też pozostawać na służbie w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych w charakterze pełnomocników stałych lub urzędników i nie mogą być uczestnikami spółek firmowych, firmowo-komandytowych z ograniczoną odpowiedzialnością i akcyjnych. Następnie rada gieł.

dowa wydaje maklerom listy nominacyjne, podpisane przez komisarza giełdowego, prezesa rady giełdowej i sekretarza giełdy.

§ 12. Każdy makler obowiązany jest natychmiast po otrzymaniu nominacji wykupić ustanowione dla maklerów świadectwo maklerskie, względnie kartę przemysłową. Następnie otrzyma od rady giełdowej księgę maklerską, którą zaświadcza komisarz giełdowy. Książka musi być oparafowana, stwierdzoną i poświadczoną przez właściwy sąd trybem i według przepisów w tym względzie tenże sąd obowiązujących. Później dopiero zatwierdzony makler giełdowy może rozpocząć czynności na giełdzie.

§ 13. Maklerzy winni być obecni na sali zebrań giełdowych przez cały czas trwania zebrania giełdowego. Powierzone sobie obowiązki maklerzy mogą wypełniać tylko osobiście przy ścisłym stosowaniu się do przepisów prawa handlowego oraz do wszystkich obowiązujących przepisów prawnych i postanowień, dotyczących giełd towarowych w Polsce.

§ 14. Maklerzy pełnią swoje obowiązki do wieku określonego w § 4, o ile nie zostaną w myśl § 33 w swych czynnościach zawieszeni lub pozbawieni prawa zajmowania się pośrednictwem na giełdzie.

§ 15. W związku z pośrednictwem przy transakcjach na giełdzie towarowej makler obowiązany jest:

- 1) dochować dokonaną transakcję w bezwzględnej tajemnicy;
- 2) przestrzec swego mocodawcę o ile kontrahent podejrzany jest o zamiar świadomego wprowadzenia w błąd;
- 3) z chwilą zaakceptowania umowy wręczyć stronom tymczasową kartę umowy, zawierającą:
 - a) firmę lub nazwisko sprzedającego,
 - b) firmę lub nazwisko kupującego,
 - c) ilość, gatunek, wagę lub miarę towaru, cenę, termin dostawy lub przyjęcia towaru i wypłaty należności,
 - d) datę i podpis maklera, sprzedawcy i kupującego;
- 4) przy ustaleniu kursu dziennego zarejestrować wszystkie dokonane przez się operacje;
- 5) zapisywać każdą transakcję do księgi maklerskiej bez poprawek, skrobań, wycierań i zostawiań miejsc pustych;
- 6) w oznaczonych terminach maklerzy winni są wносить do kas właściwych urzędów wszystkie podatki i opłaty, do uiszczenia których na zasadzie odnośnych przepisów i rozporządzeń są obowiązani;
- 7) wykonywać te wszystkie czynności, które wynikają z obowiązku uczciwego i bezstronnego pośredniczenia, a które może uchwalić dodatkowo rada giełdowa;
- 8) troszczyć się, by z zebrań giełdowych usunięto pośredników, którzy nie są zatwierdzonymi na maklerów.

§ 16. Zabrania się maklerom giełdy towarowej:

- 1) dokonywania transakcji na własny rachunek;
- 2) informowania stron w sposób niezgodny z prawdą o istniejącym kursie;
- 3) świadomego ukrywania w raportach dziennych części operacji lub zaznaczania ich w formie fikcyjnej;
- 4) brania udziału w operacjach, niepodlegających kontroli rady giełdowej, a odbywających się poza gmachem giełdy;
- 5) zawierania umów z osobami lub firmami, nie mającymi do tego prawa w myśl ustawy o giełdach;

- 6) tendencyjnego namawiania stron w celu dokonania transakcji;
- 7) pobierania kurtażu większego niż ten, jaki został przez radę giełdową ustanowiony;
- 8) zalegania w prowadzeniu księgi maklerskiej.

§ 17. Wysokość kurtażu maklerskiego ustanowiona jest przez radę giełdową i podawana do wiadomości Ministra Przemysłu i Handlu.

§ 18. Przy transakcjach giełdowych, dokonywanych przez władze rządowe za pośrednictwem maklerów, ci ostatni wynagrodzenia od rządu nie pobierają.

Do zawierania tych transakcji władze rządowe używają starszego maklera lub innego, podług uznania tejsze władzy.

§ 19. Po dokonaniu transakcji maklerzy obowiązani są niezwłocznie doreczyć stronom umawiającym się krótkie umowy tymczasowe z wyszczególnieniem przedmiotu transakcji i umówionej ceny, a następnie winni są przesłać stronom na żądanie ostateczną kartę umowy podług określonej formy.

§ 20. Tymczasową kartę umowy spisuje makler przez kalkę w 3-ch egzemplarzach na kartkach, wyrwanych z bloku. Obydwie zatem strony posiadać winny identyczny tekst umowy, trzeci zaś egzemplarz pozostaje u maklera jako ślad do zapisania transakcji w księdze sznurowej.

Egzemplarze tymczasowych kart umowy winny być kolejno numerowane, przyczem omyłkowo wypisane karty nie są niszczone, lecz pozostają skasowane w bloku. Należy je również zarejestrować w księdze sznurowej z nadmienieniem, iż są nieważne i stronom nie wydane.

§ 21. Wręczenie stronom przez maklera tymczasowych kart umowy obowiązuje strony jedynie do przestrzegania tych zobowiązań, które są wyraźnie w karcie zaznaczone.

Rzeczą zatem strony jest dopilnowanie, aby umówione warunki kupna i sprzedaży były w karcie umowy podane dokładnie.

§ 22. Wszystkie transakcje, dokonane przez maklera, winny być w ten sam dzień zaciągnięte do jego książki sznurowej, przyczem karta umowy, zawartej zgodnie z obowiązującymi przepisami, zaciągnięta do książki sznurowej nabiera dla stron wagi pełnego dowodu.

Niewpisanie jednakże danej transakcji do książki maklerskiej nie służy za powód do unieważnienia transakcji, jeżeli z chwilą jej zawierania, takowa została uznana przez strony za przyrzeczoną.

§ 23. Dla ułatwienia w wypisaniu karty umowy, rada giełdowa może ustanowić w nich pewne skróty, jak również może przyjąć, jako obowiązujące niektóre zwyczaje lokalne (szczególniej co do formy i terminów dostaw), których w takim razie można nie podawać. Na życzenie jednak którejkolwiek bądź ze stron makler giełdowy obowiązany jest dostarczyć kartę umowy, odpowiadającą wszystkim warunkom zawartym w niniejszych przepisach.

§ 24. Maklerskie karty umowy, o ile podlegają opłacie skarbowej, winny mieć bezwarunkowo stwierdzoną opłatę stemplową, przyczem rygor ten odnosi się zarówno do kart tymczasowych, jak kart ostatecznych.

Przypadające od stron od dokonanych transakcji i wpisane do książki (§ 15) opłaty stemplowe na rzecz Skarbu, makler obowiązany jest po upływie każdego miesiąca wnosić za pokwitowaniem do właściwej kasy skarbowej.

§ 25. Maklerzy giełdowi mogą wybrać na okres 3-letni z pośród swego grona starszego maklera oraz jego zastępcę, którzy wszakże nie tracą przez wybór ten prawa zajmowania się pośrednictwem.

Wybór podlega zatwierdzeniu przez Ministra Przemysłu i Handlu na wniosek komisarza giełdowego (§ 10).

§ 26. Do obowiązków starszego maklera należy:

- 1) nadzór nad działalnością maklerów giełdowych,
- 2) zbieranie wiadomości o cenach sprzedawanych i kupowanych na giełdzie towarów,
- 3) informowanie rady giełdowej o wszelkich próbach niezastosowania się do przepisów, obowiązujących giełdę, w szczególności zaś:
 - a) jeśli fakt taki może przynieść uszczerbek Skarbowi Państwa;
 - b) jeżeli mogą zaszkodzić handlowi lub przemysłowi przez rozsiewanie szkodliwych wieści;
 - c) jeśli zostanie stwierdzone pokątne maklerstwo;
- 4) udzielanie wyjaśnień komisarzowi giełdowemu,
- 5) podpisywanie ceduły giełdowej,
- 6) branie udziału z głosem doradczym w ogólnych zgromadzeniach członków giełdy i posiedzeniach rady giełdowej,
- 7) sprawowanie wszystkich tych funkcji, które rada giełdowa mu zaleci bądź to na zasadzie własnego postanowienia, bądź na życzenie komisarza giełdowego.

§ 27. W razie nieobecności starszego maklera obowiązki jego sprawuje uprzednio wybrany zastępca (§ 25); nieobecność wszakże dłuższa niż 3 miesiące może wywołać ze strony rady giełdowej wniosek o zwolnienie starszego maklera z urzędu.

§ 28. Na żądanie stron interesowanych, skierowane przez komisarza giełdowego, maklerzy winni wydawać wyciągi z kwestjonowanych pozycji. Wyciągi te będą zaopatrzone podpisem i pieczęcią maklera, który jednak nie jest obowiązany przedstawiać samej księgi. Makler jest obowiązany do przedstawienia samej księgi maklerskiej jedynie komisarzowi giełdowemu.

§ 29. Po upływie roku kalendarzowego nie później zaś, jak 20-go stycznia następnego roku, maklerzy składają swe księgi do archiwum giełdowego, gdzie w ich obecności zostają one opieczętowane pieczęcią komisarza giełdowego i pieczęcią maklera. Na wypadek potrzeby wolno jest maklerowi wycofać księgę, złożoną do archiwum dla zrobienia w obecności komisarza giełdowego wyciągu, natychmiast wszakże musi być opieczętowana jak poprzednio i złożona do archiwum.

§ 30. Makler giełdowy korzystać może każdego roku z urlopu, który zatwierdzić musi rada giełdowa.

O ile makler złoży radzie giełdowej podanie o zwolnienie go z urzędu maklera, komisarz giełdowy obowiązany jest przed udzieleniem zwolnienia drogą postępowania edyktalnego dopilnować uregulowania wszelkich pretensji, jakie mogą do niego wyniknąć. Edykt winien być wywieszony w sali zebrań giełdowych i ogłoszony w Monitorze Polskim oraz przynajmniej w jednym dzienniku miejscowym, przyczem termin dla zgłaszania pretensji do maklera nie może być krótszy niż sześćtygodniowy.

Obowiązek ten rada giełdowa jest uprawniona przelać na starszego maklera giełdowego. Zwolnienie może nastąpić tylko po przedłożeniu komisarzowi giełdowemu dowodów, że wszystkie pretensje są uregulowane.

§ 31. Ustępujący makler winien księgę maklerską złożyć zgodnie z § 29 w archiwum giełdowem. To samo postępowanie obowiązuje rodzinę zmarłego maklera i winno być dokonane natychmiast po jego śmierci.

§ 32. Makler giełdowy, który w okresie pełnienia przez siebie obowiązków uległ karno-sądowemu zasądzeniu, podlega natychmiastowemu zwolnieniu z urzędu.

§ 33. Za niestosowanie się do praw i przepisów obowiązujących makler ulega następującym karom ze strony komisji dyscyplinarnej dla maklerów giełdowych:

- 1) ostremu napomnieniu udzielonemu piśmiennie przez radę giełdową;
- 2) zawieszeniu w czynności do 30 dni;
- 3) zawieszeniu w czynności w połączeniu z wnioskiem rady giełdowej do Ministra Przemysłu i Handlu o odebranie mu praw maklera.

Skład komisji dyscyplinarnej dla maklerów giełdowych jest analogiczny do przewidzianego składu komisji egzaminacyjnej (§ 7).

§ 34. W okolicznościach, w których władze rządowe uznają za właściwe mianować komisarza rządowego giełdy, stosunek tego ostatniego do bezpośrednich czynności maklerów określony zostanie w specjalnie mu nadanych prawach.

§ 35. Z chwilą wydania niniejszych przepisów wszelkie przepisy dawniejsze, wydane w tym przedmiocie przestają obowiązywać.

Rada giełdowa winna wręczyć każdemu maklerowi jeden egzemplarz nowych przepisów za pokwitowaniem. Przepisy te winny być nadto ogłoszone przez wywieszenie w gmachu giełdowym.

Rada giełdowa posyła przez komisarza giełdowego Ministrowi Przemysłu i Handlu spis dotychczasowych maklerów z nadmienieniem, jaka władza ich zatwierdziła w urzędzie, poczem Minister Przemysłu i Handlu postępuje tak, jak z wnioskiem rady giełdowej w sprawie maklerów, przez nią wybranych.

Minister Przemysłu i Handlu:

S. Przanowski

Minister Skarbu:

Steczkowski.